

ANALİTİK PUANLAMA ANAHTARI

5 soru · Toplam 100 puan

Her ölçüt bağımsız puanlanır. Yanlış, ilgisiz veya boş kanıt 0 puandır. Eşdeğer doğru ifadeler ve yöntemler kabul edilir. Bir işlem hatası, sonraki doğru yöntem için yeniden cezalandırılmaz.

Öğrenme çıktısı / kaynak grubu	Soru sayısı
“Giriş” üniteleri ünite tablosunda belirtilen kendi konuları çerçevesinde ele alınacaktır. (bk. Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı 2018 sayfa 13, 2. madde)	1
A.2.4. Metindeki çatışmaları belirler.	1
A.2.7. Metindeki zaman ve mekânın özelliklerini belirler.	1
A.2.14. Yazar ile metin arasındaki ilişkiyi değerlendirir.	1
A.2.16. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.	1

1. Teknoloji ve dil üzerine yazma · 26 puan

Dijital iletişim, kısa sürede haberleşmemizi kolaylaştırır. Arkadaş grubunda kullanılan kısaltmalar yazma süresini azaltabilir. Ancak her kısaltma her okur için açık değildir. Yalnız emojiyle verilen bir cevap, buluşma saatinin kabul edildiğini kesin göstermeyebilir. Bu yüzden resmî iletilerde standart yazımı ve açık cümleleri tercih etmeliyiz. Arkadaşlarımızla konuşurken de tarih ve saat gibi önemli bilgileri sözcüklerle belirtmemiz yanlış anlamayı azaltır. Kullanım ortamına göre dilimizi düzenlemek, teknolojinin hızından yararlanırken anlaşılabilirliği korumamızı sağlar.

4 puan · Teknolojinin sağladığı bir dilsel/iletişimsel kolaylığı somutlaştırır.

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

7 puan · Bir iletişim riskini somut örneklerle açıklar.

Risk ve örnek doğru ilişkiliyse tamamı; yalnız risk adı varsa yarı; yoksa 0.

4 puan · Muhatap/ortama uygun, açıklığı artıran uygulanabilir öneri verir.

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

7 puan · Altı-sekiz cümlede gerekçeli ve bütünlüklü görüş yazısı kurar.

Görüş, gerekçe ve bütünlük varsa tamamı; bir yapı eksikliği varsa yarı; bağlantısız listeyse 0.

4 puan · Yazım ve noktalama kurallarını uygular.

Hata yoksa tamamı; bir-iki bağımsız hata varsa yarı; üç ve üzeri varsa 0. Aynı yinelenen hata bir kez sayılır.

Kabul edilen yanıtlar: Yeni sözcük üretimi, farklı çevrelere erişim gibi gerekçeli etkiler de kabul edilir. Olumlu veya eleştirel görüşün kendisi değil kanıt ve tutarlılık puanlanır.

Yaygın hata: Sosyal medya dili kesin bozar gibi kanıtsız ve sınırsız bir yargı kurmak.

2. İki amaç arasında · 15 puan

Arda, kendi yolculuğuna/görüşmesine yetişmek ile yardıma ihtiyaç duyan kişiye yardım etmek arasında kalır. Bir adım perona, bir adım adama yönelmesi kararsızlığını gösterir. Sonunda bileti cebine koyarak adamın yanına dönüp yardımı seçer.

7 puan · Kendi yolculuğuna yetişme ile başkasına yardım etme amaçlarını karşı karşıya koyar.

İki taraf ve karşılık varsa tamamı; yalnız bir taraf varsa yarısı; ilgisizse 0.

4 puan · Kararsız adımları veya iç düşüncesini iç çatışmanın kanıtı olarak açıklar.

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

4 puan · Adamın yanına dönüşü yardım seçimiyle ilişkilendirir.

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı cümleler kabul edilir.

Yaygın hata: Çatışmayı yalnız Arda ile yaşlı adam kavga ediyor diye okumak.

3. Zaman ve mekânın etkisi · 18 puan

Zaman akşam ve son vapurun kalkmak üzere olduğu kısıtlı süredir. Mekân dar, kalabalık ve yağmur nedeniyle içeride beklenen bir iskele salonudur. Kalabalık arkadaşını görmeyi zorlaştırır; son çağrı ve kapanacak kapı onu hızlı karar vermeye zorlar.

4 puan · Son vapurun kalkışına az zaman kaldığını veya son çağrı/kapının kapanması bilgisini belirtir.

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

7 puan · Bekleme salonunun darlığı, kalabalıklığı veya yağmur nedeniyle içeride beklenmesi gibi bir belirgin mekân özelliğini belirtir.

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

7 puan · Mekânı görme güçlüğüyle, zamanı acele/karar baskısıyla ilişkilendirir.

Her doğru işlevsel ilişki ölçütün yarısıdır.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı cümleler kabul edilir.

Yaygın hata: Metinde verilmeyen kent, yıl veya vapur hattını uydurmak.

4. Yazar notu ile kurmaca - 15 puan

Kumaş kırpıntılarını ayırıp saklayan terzi gözlemi, hikâyede mavi parçaların kutuda toplanıp çanta onarımında kullanılmasına yansır. Ancak ortak bir gözlem, anlatıcının yazarla veya bütün olayların yaşanmış hayatla aynı olduğunu kanıtlamaz; gözlem kurmacada dönüştürülebilir.

7 puan - Kırpıntıların saklanması gözlemini hikâyedeki kutu/onarma ayrıntısıyla eşler.

İki metindeki karşılık açıkça bağlanırsa tamamı; yalnız ortak konuyu söylerse yarısı; ilişki yoksa 0.

4 puan - Anlatıcı ile yazarın kesin özdeşleştirilemeyeceğini belirtir.

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

4 puan - Gözlemin kurmacada dönüştürülebileceği veya diğer olayların doğrulanmadığı gerekçesini açıklar.

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Anlamı koruyan farklı cümleler kabul edilir.

Yaygın hata: Birinci kişi anlatımını doğrudan gerçek otobiyografi saymak.

5. Anlamı koruyarak dil düzeltme - 26 puan

“Zeynep de eski defteri Ankara’ya götürdü mü?”

Ancak, karşıtlık/beklentinin tersini gösterme ilişkisi kurar. “Kapak aşınmıştı fakat sayfalar sağladı.” biçimi aynı ilişkiyi korur.

9 puan - Zeynep ve Ankara büyük harflerini, Ankara’ya kesmesini doğru uygular.

Her doğru uygulama ölçütün üçte biridir.

9 puan - De ve mü ayrı yazımını koruyup soru işareti koyar.

Her doğru uygulama ölçütün üçte biridir.

4 puan - Ancak ile kurulan karşıtlık ilişkisini açıklar.

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

4 puan - Aynı karşıtlığı fakat/ama gibi uygun bağlayıcıyla korur.

Belirtilen bilgi doğruysa ölçütün tamamı; yanlış, ilgisiz veya boşsa 0. Eşdeğer doğru anlatım tam kabul edilir.

Kabul edilen yanıtlar: Düz/kıvrık kesme işareti; fakat/ama/lakin gibi karşıtlık bağlaçları kabul edilir.

Yaygın hata: Ancak bu cümlede yalnız/sadece anlamında yorumlamak.

Kapsam dayanağı: <https://cdn.eba.gov.tr/yarimcikaynaklar/2026/09/KSDT/edebiyat2.xlsx> · 12. Sınıf · Senaryo 1